

6 / Raitilla

Satutohtori lukee satuja pintaa syvemmältä

Lumolinnassa asustavalla Sirpa Kivilaaksolla on mielenkiintoinen tulkinta Swanin Lumolinna-sadusta

Anna Pölkki

ANNI SWAN - tutkijatohtorille Sirpa Kivilaaksolle Swanin Lumolinna-satu on tullut todeksi. Helsingiläisnaisella on oma Lumolinnansa Kuhmoisissa. Paratiisimainen kesäpaikka Päijänteen rannalla on saanut inspiraationsa Swanilta.

– Se lähti siitä, kun ystävämme rakennusyritystä ja Martti Falck innostui Lumolinna-nimestä. Ensin oli nimi, ja se inspiroi häntä, kertoo Kivilaakso.

Satutohtorin Lumolinnassa on uniikkeja yksityiskoh-
tia.

– Esimerkiksi peruskallio näkyy. Luonto on otettu huomioon, ja sehän on vähän kuin Anni Swanin saduista.

SWANIN satu on tullut Kivilaaksolle läheiseksi tutkimustyön kautta. Vuonna 2008 julkaistussa väitöskirjassaan Lumometsän syli Kivilaakso tutki Anni Swanin satusymbolismia, myös Lumolinna-sadun kautta.

Sadussa Mariaana-tyttö eksyy metsään ja löytää kääpiökuninkaiden hallitseman Lumolinnan. Linna lumoo tytön. Hän antaa kääpiölle lupauksen, ettei koskaan poistu sieltä. Mariaana kuitenkin rikkoo lupauksen.

Sirpa Kivilaakso vieraili heinäkuussa Kangasniemellä ja samalla myös Anni Swanin ja Otto Mannisen Kotavuorihuvilassa. Hän on iloinen uudesta kuvakirjasta ja siitä, että Swania pidetään paikkakunnalla esillä.

Hän saa ankan rangaisuksen: muuttuu viuluksi, kunnes oikea soittoniekka koskettaa hänen kieliään.

Pinnan alla on kyse muusta kuin taikamaailmasta kääpiöineen. Lumolinna on symbolistinen taidesatu, jossa ympäristön ihmeellinen kauneus lumoo päähenkilön, orvokit tuoksuvat ja lintujen laulu ja musiikki täyttävät korvat. Siksi satu sopii Kivilaaksosta hienosti kuvakirjassa visuaalisoitavaksi.

– Satu kuvaa Mariaanan kasvua taitelijaksi. Hänellä on kyky nähdä aistimaailman kauneus satusilmien avulla, mutta hänen on käytävä läpi kokemuksia ja elämyksiä, joita taitelijaksi kasvaminen vaatii. Sadun voi rinnastaa Oton ja Annin suhteeseen ja kasvuun taitelijaksi.

Kivilaaksosta keskiössä on luovuus.

– Lumolinna on symbolisen mielenmaisema. Se on matka sisimpään paratiisiin ja lumovaan aistimaailman puutarhaan. Minulle se merkitsee luovaa inspiraatiota.

Vuonna 1903 julkaistu satu edustaa symbolistista tyyli-suuntaa, jolle oli tyypillistä juuri aisteihin vetoaminen, muistuttaa Kivilaakso. Se

Lumolinna on symbolinen mielenmaisema.

tulee esille myös Swanin Lumolinnassa, jossa ympäristön ihmeellinen kauneus lumoo päähenkilön, orvokit tuoksuvat ja lintujen laulu ja musiikki täyttävät korvat. Siksi satu sopii Kivilaaksosta hienosti kuvakirjassa visuaalisoitavaksi.

TUTKIJAN kiinnostus Swanin heräsi tyttären lapsuudessa.

– Halusin lukea hänelle ihania prinsessasatuja, mutta niiden naisroolimalli oli niin perinteisen passiivinen, että minua ahdisti.

Onneksi löytyi Swan. – Hän vahvistaa saduissaan tyttöänsankaruutta ja eroaa siten varhaisesta satuperinteestä. Anni Swan on feministisen satuperinteen aloittaja, Kivilaakso esittää.

Feministisyys ei tarkoita, ettei miehillä ole paikkaansa – heillä on sekä saduissa että kirjailijan omissa elämässä.

Kivilaaksolla on oma Lumolinnansa. Sinne voi kulkea kultaportin kautta – kuten sadun Lumolinnaan. Kupoli sai hiljattain kultaamaan.

Mariaana ei enää koskaan astunut Lumolinnan taikametsään, mutta kääpiökuninkaat eivät unoh-
taneet häntä. He lähettivät hänen ja soittaja Niilon luo kauneimmat unelmansa ja suloisimmat satunsa.

TÄYDEN PALVELUN EKOKAMPAAMOSTA:

• Huosten leikkaukset, myös kotikäynnit

- Kasvivärjäykset
- Huushoidot ja intialainen päähieronta
- Sokeroinnit yms.

Ekokampaamo Kotikutri

Ekokampaaja
Susanne Rämänen
Tyrnitiellä,
51200 Kangasniemi
Puh. 044 999 6334
LUE LISÄTIEDOT:
www.kotikutri.fi
@kotikutri
#susann_eko

MIKT Oy

Taksit palveluksessa
www.mikt.fi

TAKSIPÄIVYSTYS:
1 + 4 hlö **0400 234 998**

1 + 8 hlö + parit +
pyörätuolivarustus
0400 294 986

**Tiedustelut/
tilauskyydit:**

0400 183 908
(1 + 4 hlö + parit
+ pyörätuolivarustus)

MYÖS VPL- JA SHL-KULJETUKSET!

Lumolinna-kuvakirjan synty on onnellisten sattumusten summa

Mari-Annikki Serdijnin kuvitus ja Anna Pölkkin nykyaikaistama teksti herättävät Anni Swanin satuklassikon henkiin kirjaston kustantamassa kuvakirjassa.

Anna Pölkki

ANNI SWANIN satuklassikosta syntynyt kuvakirja on onnellisten sattumusten summa. Kyseessä on merkittävä kulttuuriteko, sillä Suomen satukuningattaren saduista on tehty aiemmin vain viisi kuvakirjaa.

Kangasniemeläisin voimin toteutetun kirjan on kustantanut Kangasniemen kirjasto ja kuvittanut **Mari-Annikki Serdijn**. Tekstiä on nykyaikaistanut äidinkielenopettaja **Anna Pölkki**, ja taitto on kangasniemeläissyntyisen alan ammattilaisen **Kalle Pyyhtisen** käsialaa.

Kuvakirjalla halutaan ennen kaikkea nostaa esiin Anni Swanin paikkakunnalle jättämää kulttuuriperintöä.

– Me Kangasniemen kirjastossa toivomme, että jokainen, joka peruskoulunsa täällä päättää, tietää, kuka on Anni Swan ja Otto Manninen, kirjastonjohtaja ja projektin äiti **Sari Tulla** tähdentää.

– Parasta on, että olemme saaneet tuotua vanhan tekstin uudella tavalla tähän päivään, hän jatkaa.

KAIKKI sai alkunsa Serdijnin työkokeilusta.

– Mari tuli kysymään työkokeilupaiikkaa kirjastolta syksyllä 2019. Siinä hetkessä syntyi ajatus, että kuvitetaan yksi Anni Swanin satu, josta tulisi yläkoululaisille satutuokio, selostaa Tulla.

Tulla antoi Serdijnille kolme satua, joista tämä saisi valita yhden. Lumolinna vei voiton.

– Lumolinnan maailma on sellainen, että ajattelin haluavani kuvittaa jotakin juuri sellaista. Siinä on paljon yksityiskohtia, jotka tulevat kivistä esille kuvituksessa, perustelee Serdijn.

Yksi asia johti toiseen, lopulta kolmanteen.

– Noin puolessa välissä kuvitusprojekti alettiin miettiä, että nämä kuvat ovat sen tasoisia, että olisi aika hassua, jos ne jäisivät meille vain näin pienimuotoiseen käyttöön, Tulla kertoo.

Hehkuvin akvarellein maalatut kuvat pyyhkivät

Lumolinna-kuvakirja on kaunis kuin koru. Kirjastonjohtaja Sari Tulla ja kuvittaja Mari-Annikki Serdijn ovat tyytyväisiä lopputulokseen.

pölyn yli satavuotiaan sadun yltä.

– Pyrin toteuttamaan aika lailla tekstin mukaan. Haluan, että kuva on lähellä tekstiä. Siellä oli kuitenkin joitakin omia juttuja, joita tykkäsin piirtää ja lisätä kuviin, kertoo kuvittaja.

Omasta kuvakirjasta haaveillut Serdijn on tyytyväinen lopputulokseen. Sarjakuvalinjallakin opiskellut kuvataiteilija ja kuva-

artesaani on aiemmin tehnyt muun muassa sarjakuvia omakustanteina, lähinnä omaksi ja ystäviensä iloksi.

– On parempi olla mukana sellaisessa projektissa, jossa joku muu huolehtii tekstin ja itse voin keksittyä kuvitukseen. Sillä tavalla tulee parempaa jälkeä. Olen oppinut todella paljon. Tämän työn mukana on tullut hio-työni jälki, Serdijn reflektoi. Valmis kirja on kaunis

kuin koru. Helmiäispaperi kimmeltää alkulehdillä, ja koukeroiset anfangit johdattavat satumaailmaan.

Lumolinna-kuvakirjan julkistamistilaisuus Otto Mannisen seuran kirjailijaillassa Kangasniemen kirjastossa ke 23.9. klo 18. Teosta saa ostaa kirjastosta sekä Siinilästä, myöhemmin muualtakin.

Anni Swanin jalanjäljillä

Kolumni

Anna Pölkki

Kihlauduttuani kangasniemeläisen kanssa aloin valmistautua elämänmuutokseen lukemalla Anni Swanin.

Lumouduin varsinkin Pikkupapillassa -teoksesta. Satusilmät ja metsien kaukainen sini!

Sirpa Kivilaakson elämäkerta Satukuningatar Anni Swan sai samaistumaan Swanin. Päähäni pesytyi höpsö haave: haluaisin olla Kangasniemen seuraava Anni Swan – tulla kuuluisaksi saduista ja kauniista ruusutarhasta.

Ruusuni kuolevat yksi toisensa jälkeen. En uskonut, että osa haaveista voisi kuitenkin melkein toteutua.

Kun kirjastonjohtaja kysyi, haluaisinko nykyaikaistaa Swanin Lumolinna-satua yläkoululaisten satutuokiota ja mahdollista kuvakirjaa varten, oli vastaukseni valmiina.

Alkuperäinen satu on upea ja kaunis. Nykylukija kohtaa kuitenkin kielessä piirteitä, jotka kummastuttavat ja voivat tehdä tekstistä vaikeaselkoisen. Sain ohjeekseni käyttää silkkihansikkaita uudistustyössäni.

Ensimmäiseksi pistivät silmään vanhoille teksteille tyypilliset pitkät virkkeet ja käänteiset sanajärjestykset. Niinpä rytmittin virkeitä lyhyemmiksi ja siirtelin subjekteja.

Sanajärjestys osoittautui kinkkisimmäksi jutuksi. Suomen kielessä on niin sanotusti vapaa sanajärjestys, mutta käytännössä se on kaikkea muuta.

Pyysin entistä äidinkielenopettajani ja kollegaani, Turun Luostaruoreen Lyseon Merja Saloa, tarkistamaan jälkeäni. Järkytyin, kun hän oli tehnyt noin 50 korjaus-

ehdotusta käänteisistä sanajärjestyksistä.

Aikataulut painoivat. Yömyöhään väentelin ja väentelin sanoja. Erään lauseen sanat eivät millään halunneet asettua. Puhelimessa väentelimme lausetta Merjan kanssa jokaiseen mahdolliseen suuntaan. Mutta ei. Päädyimme radikaaliin tekoon: meidän oli murtettava yksi sana. Pelosta vapisten muut asettuivat paikoilleen.

Oli paljon muutakin pohdittavaa, myös oikeinkirjoituksessa ja kieliopissa. Mielenkiintoisinta olivat kuitenkin sanavalinnat.

Suurimmaksi ongelmaksi muodostuivat ukonhilloit. Turvaudivin Kotimaisten kielten tutkimuskeskukseen. Vastaus ei ollut yksiselitteinen. Kotuksen 8,5 miljoonaa sanastietoa kattavassa murrearkistossa tai

Opin paljon uutta kielestä, mutta myös jotakin tärkeämpää: löysin tien mielikuvituksen ja luovuuteen.

eri ikäisissä sanakirjoissa ei mainittu sanaa. Ukonmarja-sana sen sijaan voisi olla ruohokanukka. Kangasniemeläinen aineisto tarjosi yhden osu- man siitä merkityksessä oravanmarja. Oravanmarja siitä tuli. Halavasta tuli hopeapaju ja salorastaasta kulorastas.

Matkani Swanin jalanjäljillä oli opettavainen. Opin paljon uutta kielestä, mutta myös jotakin tärkeämpää: löysin tien mielikuvituksen ja luovuuteen.

Vaikka Lumolinna vanha satu, sen teemat ovat ajattomia. Toivon, että satu pääsee uudistetun tekstin ja upean kuvituksen myötä lähelle lukijaa.

● Kirjoittaja on Lumolinna-kuvakirjan tekstin nykyaikaistaja, äidinkielenopettaja ja kangasniemeläistyntä turkulainen.